

פ ר ש י כ ל מ ט י ג / 40

מישיבת ועדת הפנים, ביום ג', י"ט בתמוז תשי"ד
20.7.1954

א. כלפון	היו"ר נ. חת	נוכחו:
ח. מזורי-כהן	ע. אסף	
א. פרי	ש. הלל	
ט. פרלשטיין	מ. חזני	
ב. קמין	י. ישעיהו	

מוזמנים:
 מר סילברסטון - משרד הפנים
 מר גלאס - משרד המשפטים
 מר בודגלד - משרד החקלאות
 מר קופרמן - הממונה על המחוז, תל-אביב
 מר ברוצקוס - ממונה על תכנון ארצי, משרד הפנים
 מר ריינר - מתכנן ראשי של תכנון סדיר, משרד הפנים
 מר שלון - יו"ר אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל
 מר פלס - סגן יו"ר " " "
 מר בן-סירא - " " "

- סדר היום:
 (1) חוק לתיקון פקודת בנין ערים, תשי"ד-1954
 (2) העברת סמכויות ראש העיר בצפת, לקצין המחוז.

(1) חוק לתיקון פקודת בנין ערים, תשי"ד - 1954

היו"ר נ. חת:
 בקשר לדיון על הועדות המחוזיות הזמנו את מר קופרמן. היינו רוצים לדעת איך פעלו הועדות בהרכב הקיים ומדוע יש צורך בשינויים, ודוקא באלה שהוצעו. שמענו שיש גם הצעה יותר מאוחרת על הרכב הועדות המחוזיות ורצינו לשמוע ממך, כאדם הבקיא בבעיות אלו, מה דעתך בתור בעל-נסיון בשטח זה וכיושב-ראש הועדה המחוזית בתל-אביב מאז קום המדינה.

מר קופרמן:
 לתועלת החברים כדאי אולי לתת הסבר על פעולת הועדה המחוזית. כידוע לחברי הועדה, חוק בנין ערים, 1936 שקיים היום מציג את הועדה המחוזית כמוסד שחייב לתת את האישורים לועדות בנין ערים המקומיות. הועדות המקומיות, פרט לשטח של הוצאת רשיון בנינים, מעבירות את כל עבודתן כהמלצה לועדה המחוזית. הועדה המחוזית סוברנית יותר ומוציאה רשיונות בנין לבתי מגורים, בתי מסחר, בתי עסק, בתי מלאכה ותעשייה באיזוריה לפי תכניות מאושרות ובהתאם לתכניות המקומיות. יתר הפעולות של הועדה המקומית מועברות כהמלצות לועדה המחוזית ומקבלות את אישורן.

ברצוני לציין עוד, שהועדה המחוזית במחוז שאני אחראי לו, חייבת לשרת תשע ועדות מקומיות. אני מניח שבמקומות אחרים יש אולי יותר. תשע ועדות אלו מעבירות את החומר שלהן לועדה המחוזית, אטר מתכנסת לפי הצורך פעם בחודש או פעמיים בחודש, והיא מעבירה את האישורים לועדות המקומיות לפעולתן.

אני סבור שועדה מחוזית חייבת להיות ועדה מצומצמת בעלת כושר תנועה, כדי שתוכל לספל בחומר הרב המוגש לה על ידי הועדות המקומיות.

ש. פרלשטיין: איזה חומר של הועדות המקומיות מוגש?

מר קופרמן: ועדה מקומית, לפי החוק הקיים כיום, כל פעולותיה פרט למתן רשיונות באיזור שלה, לפי תכניות מאושרות, חייבת להעביר את החומר האחר לועדה המחוזית. זה כולל פרצלציות,

תכניות כלליות, חלוקת אדמה, הקמת מבנים ציבוריים או הקלות למבנים של מגורים. היא פועלת גם בתור ועדת ערעורים, על החלטות הועדות המקומיות. מטבע הדברים ועדה זו מקבלת חומר רב למדי מתשע הועדות המקומיות, ובכל ישיבה עומדים בסדר היום כ-35-30 טעיפים. היא חייבת איפוא להיות ועדה בעלת כושר פעולה מהיר, כדי לא לצבור לפיגורים. משום כך יש להרכיב אותה ממספר חברים קטן ככל האפשר, על מנת שתוכל להוציא לפועל את העבודה המרובה המובאת בפניה.

אם אנחנו נכנסים לעצם העניין של הצעת ההרכב המוצע, אני רואה קודם כל שחסר כאן דבר מה.

היו"ר נ. חת: ממי מורכבת הועדה המחוזית כיום?

מר קופרמן: יש בה חמשה חברים, והם: הממונה על המחוז - יוטב-ראט; ב"כ משרד הפנים (תפנון); ב"כ היועץ המשפטי; ב"כ שרותי הרפואה (משרד הבריאות); ב"כ מע"צ, שהוא המהנדס המחוזי. מאז קום המדינה שתפנון בוועדה זו מטקיפים ממשרדים טונים, לפי בקשתם. יש מטקיף ממשרד האוצר ומטקיפים ממשרד התחבורה ומשרד הבטחון. מצביעים רק חמשה החברים והאחרים מחוירים דעה, כשהם מתבקשים לכך.

היו"ר נ. חת: באי-כח האיננו ינרים או הצבור אינם מופיעים?

מר קופרמן: לא. גם המהנדס המתאים מופיע רק כטדנים בתומר שלו.

היו"ר נ. חת: מה ההבדל לגבי ההצעה החדשה?

מר קופרמן: אני רואה שנציג משרד הבטחון איננו מוזכר. לדעתי, מיום קום המדינה נוצר גורם חשוב שאני חוטב שעליו להיות מיוצג כחבר הועדה - הבטחון. הועדה המחוזית מטפלת ביחוד במחוזות ספר, ומאטרת כל מיני תכניות להקמת יטובים ומבנים ואיזורים לתעטיה, מגורים וכו', ולדעתי חייבת הועדה לכלול ב"כ משרד הבטחון אשר יחווה את דעתו. זה גורם חשוב שנוצר עם קום המדינה ושיט לשתפו בוועדה.

היו"ר נ. חת: האם יש צורך שיהיה חבר קבוע, או שיהיה נוכח בשעת הצורך?

מר קופרמן: אינני בא להביע את דעתי של משרד הפנים; אני רק אומר שחשובה נוכחותו.

היו"ר נ. חת: האם יש בכל ישיבה צורך בנוכחותו?

מר קופרמן: קטה לנו, חברי הועדה, לקבוע באיזה הצעות הצבא מעוניין ובאיזה אינו מעוניין, ולכן אנחנו מזמינים אותו לכל הישיבות. אלו שאלות בשחוניות טאיננו מפרסמים את הפרטים עליהם ומניחים לב"כ הבטחון לקבוע על איזה תכניות הוא רוצה לקבוע עמדה.

הצבעתי שהייתי רוצה לראות את הועדה כבעלת כושר פעולה, ואם נקבל את ההצעה כפי שהיא כאן, הרי אנחנו מגיעים ל-11 חברים. נדמה לי שזו ועדה קצת גדולה, ויש לדעתי להקטינה.

אטר להרכב הועדה, דעתי הפרטית היא - ואינני מביע כאן את דעת משרד הפנים - כאדם שמנוסה בעבודה זו: ישנו כאן נציג האוצר. אינני יודע בדיוק מדוע הוא צריך להשתתף בוועדה זו. אני חוטב שנציג האוצר פה מסמל אינטרסים של בעל-בית גדול מאד אטר מעוניין בתכניות האלו. עד עכטיו הסכימו שהוא ישתתף כמטקיף, לפי בקשתו, ללא זכות הצבעה.

כאן מופיע בהצעה נציג טר החקלאות. בחוק אין קיים דבר כזה, אבל עובדה שקיימת ליד טר הפנים ועדת מטנה לטימור הקרקע החקלאית, והנוהג הוא שבכל המקרים שהועדה המחוזית מטפלת בעניין זה היא מעבירה את העניין לחוות דעת ועדת המטנה. אם הכוונה שבא-כח

זה יקבע את דעת הממשלה בנוגע ליעוד הקרקע החקלאית, הרי זה רצוי;
אבל אם ייטען גם אחר כך הנהלה של העבודת החומר לאותה ועדת-מטנה,
יש בזה מטום בפילות.

תוספת בהצעה זו, מהורים שני נציגי ציבור, אם
אני רוצה לתקן את זה למעשה, אני חושב שהכוונה לאנשים שכנייים,
בא-גלם ונריים והארציטקטים בארץ. ואם כך, אינני יודע אם זוהי
נציגות בציבור טרופים לראות בוועדה חזו. אני רואה את זה פאיגוד
מקצועי. אם יש צורך לחזק את הוועדה מבחינה מקצועית - נ"חא.

לפי דעתך, רצוי שיהיו נציגי ציבור בוועדה כזו?
ט. קולטמן:

אני חושב שרצוי, אבל אינני יודע אם קלעו למטרה
בנציגות הציבורית. בעקרון לא הייתי מתנגד לזה,
אם רק לא יכביד הדבר על עבודת הוועדה.

היו"ר נ. חת:

בדור לנו טבועות בנין מחוזיות מתעוררות שאלות
הנוגעות למטרדים ואולי גם למקצועות טונים, ולכן
חשוב לדעת את דעתם. יש אפשרות תמיד לטמוע דעה, אבל לפי דעתך, ממי
צריכה ועדה כזו להיות מורכבת? רציתי לטמוע דעתך בנוגע לב"כ משרד
המטפטים; אם הוא צריך להשתתף כי הוא בחוץ לכל ענין, אז עליו להשתתף
עם זכות הצבעה ולא רק להביע דעה; או שאפשר להסתפק בהשתתפות יועץ
משפטי אשר יחווה את דעתו בטעת הצורך ללא זכות הצבעה?

לדעתי, הוועדה כפי שהיא מורכבת היום, בתוספת
נציג משרד הבטחון עם זכות הצבעה, מספקת את
העבודה. אשר למשרד החקלאות, אם הכוונה להעביר את התפקיד לוועדה
המחוזית והיא תקבע סופית את שאלת יעוד הקרקע החקלאית, הייתי מצרף גם
את ב"כ משרד החקלאות לוועדה. אולם אם הכוונה להעביר את החומר גם
כעת לוועדת המטנה, נשאלת השאלה מה הוא יעשה בוועדה הזו.

שמענו בקטה ביחס לנציגי ציבור, שהם יהיו נציגים
של שלטה סוגי המועצות המקומיות: בא-כח עיר
המחוז, ב"כ המועצות המקומיות וב"כ של מועצות איזוריות - לפחות באותם
מחוזות שזה קיימם. מה דעתך בענין זה?

אם נציגי הציבור יהיו אלה, אינני רואה בזה
פגם. יכולה להיות תועלת, אם אנו קובעים אותם
כחברים, הייתי ממנה אותם לחברים טמט.

אם הוועדה המחוזית מאשרת גם קביעת נקודת
התייטבות חדשה טקמה במחוז הזה?

מגיטים את התכנית של הנקודה עצמה. אינני חושב
שהוועדה המחוזית היא הקובעת את המקום בו יקימו
נקודה בארץ, אבל כשמחליטים להקים נקודה מגיטים את התכנית לוועדה
המחוזית, כדרג שני, והיא נותנת לה תוקף לאחר האיטור.

יכול להיות שמחלקת ההתייטבות של הסוכנות תחליט
להקים נקודה במקום מסויים, והוועדה המחוזית
מתנגד לזה?

התכנית מוגטת קודם כל לוועדה המקומית. אלה הם
אנשים שגרים במקום והאיגטרטים של המקום קרובים
להם. הוועדה המקומית מעבירה את התכנית לוועדה המחוזית. אין טעם שאיננו
נמצא בתוך זבולות טיפוט של ועדה מקומית - אם של עיריה, מועצה או
מועצה איזורית. אני מניח שהמוסדות הטייטבים הם היוזמים את התכנית
ומגיטים אותה לוועדה המקומית. ועדה זו בודקת אותה ומגיטה לנעדה המחוזית.

האם יכול לקרות טועדה מחוזית מטרב לאטו?

עד כמה שידוע לי, עוד לא קרה שהתנגדנו להקמת
נקודה. תקנו את התכנית אבל לא טרבנו עד כה לאטו

תכנית.

היו"ר נ. חת:

שמענו הצעה, שביחס לשלט הערים הגדולות תוקם ועדה מחוזית מיוחדת; זאת אומרת שבמקום שסה מחוזות יהיו תשעה, ובשסה העירוני הזה תוקם ועדה מחוזית מיוחדת שתהיה מורכבת כולה או ברובה מאנשי אותה עיריה. מה דעתך על הצעה מהפכנית זו?

מר קופרמן:

השאלה היא, מהי מידת האוטונומיה שרוצים לתת לוועדות המקומיות. אילו אמרו שהועדות המחוזיות מסופלות יותר מדי בעבודה ודבר זה מפריע למתן הטרות המתאים, הייתי אומר שאפשר היה לעשות כן. אבל אינני רואה שיט צורך מיוחד כזה. אם להעביר את זה להרכב מקומי, אולי כדאי היה לטפל בזה בוועדה המקומית ולתת לה סמכויות יותר. אינני רואה מדוע צריך ועדה מחוזית מיוחדת.

היו"ר נ. חת:

הנימוק הוא, שבעיריות הגדולות יש נסיון רב בטטח בנין ערים, לא פחות מזה שיט לוועדות המחוזיות, ולכן נראה שהן יכולות להיות לא פחות מוסמכות מהועדה המחוזית לקבוע בענין זה.

מר קופרמן:

אם הדרישה מבוססת רק על שאלת מומחיות ומקצועיות, אינני גורס זאת. אני חושב שבוועדה המחוזית יוטבים מומחים די טובים, ואם הם אינם מטלאים את תפקידם הממסלה צריכה להחליף אותם. לי נדמה שהועדות המחוזיות מצויידות בכוח מומחיות די גדול והן יכולות לבצע תפקידן בייעילות מספקת.

מ. חזני:

מהו האופטימום הרצוי, לדעתך, ביחס לחברי הועדה?

מר קופרמן:

לא הייתי רוצה לראות את הועדה גדולה ביותר מטנים או שלשה, מקסימום, נוסף לחמשה החברים הקיימים, אם זה הכרחי; אם אין הכרח, אני מעדיף שהיא תישאר כמו שהיא.

ש. פולסטטיין:

כטבאה עירית חיפה ושענה שרצוי כי תהיינה ועדות מחוזיות עירוניות גרידא, הנימוק שלהם היה, שההרכב צריך להיות טובה מההרכב המוצע בחוק; כי יש לתת נציגות-יותר לנציגי העיריה והציבור. אין טוענים שהועדות אינן מתאימות, אלא שלבעיות הספציפיות של הערים מוכרח להיות הרכב אחר.

א. כלפון:

האם בתל-אביב העיריה מגישה לוועדה המחוזית את התכניות בהתאם לחוק, או שהיא בעצמה ממלאת את הפונקציות האלו?

מר קופרמן:

עד כמה שידוע לי היא מגישה את כל החומר. לא שמעתי על דרישתן של העיריות הגדולות, אבל אם הן טוענות על כל מיני צרכים מקומיים ואינטרסים שהעיר עצמה זקוקה להן ומסוים כך צריכה להיות ועדה נפרדת - אני עונה, שהאינטרסים של העיר ודרישות הציבור בעיר ותכנון העיר חייבים קודם כל להיפסק בוועדה המקומית ואינני חושב שלצורך זה צריך להקים ועדה מחוזית מיוחדת. להיפך, אולי טוב יהיה שלא יהיו אותם האנשים בוועדה המחוזית, כדי שתהיה בדיקה אובייקטיבית ויהיה פיקוח אובייקטיבי שיטפל גם בעורעורים. הייתי אומר באופן כללי: האינטרסים של הציבור בתכנון ערים צריכים לקבל את פתרונם בדרך הראשון, בוועדה המקומית.

ה. מגורי-כהן:

האם הועדה המחוזית שתורה לפעמים גם תכניות-מתאר מטלה, או שהיא מחכה לתכניות שמוגשות על-ידי הטועצות המקומיות ומחווה את דעתה?

מר קופרמן:

לפי החוק, הועדות המחוזיות תובעות מהועדות המקומיות להכין תכניות-מתאר. אם הועדה המקומית מתרשל, יכולה הועדה המחוזית לעשות זאת במקומה. עד כה הועדה המחוזית לא היה יוזמת תכניות מתאר.

י. ישעיהו:

לפי הצעה זו יש למשרד הפנים שני נציגים, ולכל אחד תפקיד מסויים. אם ישתתף בוועדה איט מאגודת האינג'ינרים, האם יהיה מספיק שמשרד הפנים יהיה מיוצג רק על ידי הממונה?

אני חושב שלא הנציגות הראשונה היא אדמיניסטר-
טיבית וגם צבורית; הנציגות השניה היא מקצועית
גרידא.

מר קופרמן:

מדוע הוא צריך להצביע ולא להיות יועץ של
המטונה?

י. יטעיהו:

נדמה לי שעיקר תפקידו של נציג בתכנון במסדר
הפנים, התאמה לכל הבנין בארץ.

היו"ר נ. חת:

אותו בא-כח משרד הפנים המקצועי יוטב כמעט בכל
הועדות, ומלבד תפקידו לבדוק את התכנית המקומית
הוא גם מביע דעתו בקטר לתכניות בוועדות אחרות ומשתדל לתאם את התכניות.

מר קופרמן:

המטונה על המחוז אמנם עובד חשוב במשרד הפנים,
אבל את המינוי שלו הוא מקבל מן הממשלה כולה
ולא על-ידי שר הפנים. על כן אין להגיד שיש כאן נציגות כפולה לשר
הפנים.

מר גלאס:

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים פנתה בתביעה
לשר הפנים, שבכל ועדה מחוזית, מתוך ארבעה נציגי
הציבור יהיו שניים מהאגודה הזו. האגודה העבירה לנו העתק המכתב ובקשה
להופיע בפני הועדה ולהסביר את הצורך בדבר.

היו"ר נ. חת:

אני רוצה להודות לכם על שנתתם לנו את ההזדמנות
להופיע בפניכם. ברצוני להציג את עצמנו לגבי
אלה שאינם בקיאים בצורת ארגון הנהנדסים. שלא כאצל הרופאים
ועורכי הדין, שקיימת אצלם הסתדרות אחת העוסקת במקצוע ובאינטרסים
המקצועיים, הרי בקרב ארגון הנהנדסים צורת הארגון היא כזו, שקיימת
הסתדרות מקצועית העוסקת בהגנה על האינטרסים המקצועיים של הנהנדסים
השכירים, ובמקביל לכך קיימת אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל,
שבה מאוגדים כל הנהנדסים ושאיננה עוסקת בהגנה על האינטרסים
המקצועיים של חבריה אלא עוסקת בעניני המקצוע ובבעיות הטכניות של
הארץ, ואנחנו כאן מייצגים את האגודה הזאת. על כן יובן שתביעתנו
נובעת לא מתוך רצון להגן או לשמור על אינטרסים כלשהם של הנהנדסים,
אלא נובעת מתוך תפיסה מסויימת של הענין עצמו.

מר שלון:

אגודתנו עוסקת הנה שנים רבות בבעיית חוקת
בנין ערים, ואותה הצעת החוקה שעובדה לפני חדשים מספר על ידי משרד
הפנים, במידה לא מעטה גם השתמשה בחומר שעובד על-ידי אגודתנו. אנחנו
חושבים שבאגודתנו מרוכז אותו ציבור אשר מכיר את הבעיות של תכנון
ערים מקרוב. בקרב אגודתנו נמצאים הנהנדסים שעוסקים בתכנון הארצי,
הנהנדסים העובדים ברשויות המקומיות ומתכננים, מהנדסים ואדריכלים
העובדים כנציגי בעלי הבנינים. מתוך כך יש לנו אפשרות להכיר את
הבעייה ולראותה מתוך כל שלטת האספקטים: של תכנון ארצי, של רשות
מקומית וגם של הפרט המעוניין בבנייה והמגיש את תכניותיו. אני מקווה
שבטלב מאוחר יותר תינתן לנו הזדמנות גם לעמוד על כמה דברים עקרוניים
שאנחנו רואים אותם חשובים, בחוקת בנין ערים עצמה.

היום נסתפק בענין הנציגות. אנחנו מטוכנעים
סיהיה זה רק לטובת הענין אם ועדת בנין ערים מחוזית - ואנחנו תובעים
זאת גם לגבי ועדת בנין ערים מקומית וגם לגבי המועצה הארצית לתכנון -
שבגופים אלה, נוסף לנציגי הרשויות המקומיות ונוסף לנציגי המטרדים
הממשלתיים הטובים, שכל אחד מייצג אספקט מסויים של הענין, ישתתפו
כחברים קבועים גם נציגי אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים, שהם בלי כל
ספק בקיאים בענינים שטטפלים בהם, מותר לומר, יותר מאשר רוב החברים
האחרים. אבל מלבד זאת, שהם מייצגים וייצגו את הענין לגופו, לא
כאינטרסנטים. אני עצמי חבר אחת הרשויות המקומיות (חיפה) ואני חושב
שלא אגלה את הסוד אם אומר, שכל חבר רשות מקומית כלשהי נתון תחת
לחץ של צבור או של פרט; וראינו לא פעם, וידוע שבכל רשות מקומית,
בכל ועדת בנין ערים מקומית ומחוזית נידונים הענינים ובקבעות העמדות
לא רק ולא כל כך מתוך ראיית הענין עצמו בכללו - של טובת התכנון

בכללו ושל טובת הציבור בכללו, אלא גם ובמידה רבה מאד מתוך שמירה או הנזה על אינטרס מסויים. נציג אגודתנו חפטי מגישה זו במקרה מסויים יכול להיות מהנדס בעל תכנית, שמעוניין להעביר איזו תהיה תכנית, אבל הנציג הקבוע של האגודה אין לו כל קשר עם כך, וביחוד שלפי הצעתנו הנציגות שאנחנו מבקשים היא כפולה. אין איפוא כל מקום לחשש כלשהו, של גישה אינטרסנטית, כי אם להיפך. מתוך נסיון באותם מקומות שנציגות קיימת, אם כי באורח בלתי רשמי - למשל בוועדת בנין בת"א - נוכחנו שנציג האגודה נלחם למען תכנון רציונאלי לטובת המקום ומחזק תמיד את ידיהם של אותם הגורמים שגם הם עומדים על הענין בכללו ולא כל כך מיצגים קבוצה. אינטרסנטים כזו או אחרת. ואנחנו מטובעים שהסתתפות כזו יכולה להפרות את המחשבה ואת הדיונים, ותהיה לעזר רב לנציגים האחרים שאין להם ההכשרה המקצועית הדרושה.

בהצעת החוק כפי שהוגשה נזכרים נציגי הציבור שימונו על ידי טר הפנים. אפשר לטעון שאולי המחוקק בסתר לבו התכוון דוקא לנציגות זו, אולם אין אנחנו רוצים לחקור רחסי לבו של המחוקק ומבקשים שייאמר במפורט: "סני נציגי אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים". אנחנו מקבלים, שיש להטאיר לטר את רשות המינוי. אנחנו מבינים שיכול להיראות אולי כבלתי רצוי טארגון כלשהו ימנה את נציגיו ומינוי זה יהיה מחייב. אנחנו מוכנים איפוא להסכים לכך, שייאמר: "סני נציגי אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל אשר יתמנו על ידי הטר מתוך רשימת מועמדים שתוגש על ידי האגודה", בכדי לתת לטר אפשרות של חופש פעולה מסויים.

י. יטעיהו:
מה הם דרכי ומידות התיאום בין פעולות התכנון העצמאיות של האיגוד שלכם לבין מוסדות התכנון של הממשלה - אבף התכנון של משרד הפנים או אגף נוסף כזה, אם הוא קיים בממשלה.

א. פרי:
אני מבין שאינכם מתכוונים להטיג את גבול הסעיף הזה, ש מדבר על נציגי ציבור; אתם דורשים את ייצוגכם.

מר שלון:
אין אנחנו רואים לעצמנו זכות לומר, שלא צריכים להיות נציגי ציבור.

היו"ר ב. חת:
שמענו דעה, שרצוי שועדות מחוזיות תהיינה עד כמה שאפשר מצומצמות בהרכבן. זה מחייב טכל מיני נציגויות תהיינה ככל האפשר מצומצמות.

מר בר-סירא:
אשר לנציגות בכלל: אנחנו סוברים שדרושה נציגות גדולה ככל האפשר מצד הציבור בתוך ועדות התכנון. כל התכנון בהרבה ארצות, ולטעבר במ בישראל, נכטל בגלל מיעוט השתתפות הציבור בוועדות הדנות בעניני תכנון, שהיו מורכבות מפקידות בלבד. בוועדות שצריכות לקבוע הנחיות תכנון ברמות שונות, תמיד דנו בכך לפי הנחיות של הסדר הטוב, ולא לפי המטרה של הסדר הטוב. ולכן תמיד דרשנו נציגות גדולה ככל האפשר בכלל.

אשר לציבור המהנדסים והאדריכלים בארץ, אנחנו מעוניינים בהתמד של סדר טוב בתכנון. אפילו מבחינה מקצועית בלבד, כל אפשרות עבודתנו תלויה ברציפות ובהתמד של סדר טוב בתכנון. נציגות הציבור מהווה את הערובה היחידה לביצוע כזה של התכנון. אנחנו סוברים שבאותה נציגות ציבורית כללית יש רוח השדה המתאימה, שמבחינה אובייקטיבית נייצג יותר טוב מאשר כל ציבור אחר. יתר על כן, מרות אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים על נציגיה גם שבטיחה קו מסויים בענין הזה וגם את האופי הציבורי של הנציגות הזאת, למרות שאיש זה או אחר גם עוסק באופן פרטי בעניני תכנון.

הזכיר מר שלון את הפעולה בעבר והזכירו את השתתפותנו בוועדה שתכיינה את הנוסח הראשון. קיימנו גם כאגודה תאים לדיונים; האגודה מקיימת לעתים תכופות דיונים בבעיות המעסיקות את הציבור.

א.פ.

הקוטי של הסרבול: אנחנו סוברים שהועדה הארצית והועדה המחוזית צריכה להתחלק ולעבוד בשתי רמות; רמה אחת הקובעת מדיניות, ובה תוספת אנשים ודאי שאיננה מזיקה. וחלק אחד שעוסק בעניינים מעשיים לאור מדיניות מוסכמת. בעניין זה יכולה לפסוק ועדה שלא חטוף אם יהיו בה באי-כח הציבור או לא. בהצעותינו בא לידי ביטוי הגסיון להבדיל בין מעולת הועדות הטונות ברמותיהן הטונות, בין ועדות העוסקות באישורים ובין ועדות הפועלות בתור הנחיה לתכנון; כאלו, תוספת נציגים היא ערובה להבאת המציאות לתמונה-לב המתכנן.

ש. פלם:

נסאלה שאלה: מדוע שני נציגים ולא אחד? אנחנו מעוניינים שהנציגים שלנו יהיו אובייקטיביים. כמובן שגם אחד יהיה אובייקטיבי כמו שנים, אבל בכל זאת לפעמים כדי להבטיח יותר - כי לפעמים יכול בכל זאת להיות עניין של לחץ של מתכנן וכי; בטביל זה רצוי שיהיו שנים.

א. כלפון:

מה דעתכם על ההצעה שלגבי שלט העיריות הגדולות, לועדה המקומית תינתן הסמכות של ועדה מחוזית - מלבד עניין הערעורים - מתוך הנחה שבערים הגדולות נרכש גסיון רב, ומקום כזה ראוי למידה יתרה של עצמאות גם בענייני תכנון.

מר שלון:

אני כשלעצמי, בהחלט מזדהה עם זה. באגודה לא היה דיון על הצעה זו מכיון שהתזכיר של האגודה עובד בטרם הועלתה הצעה זו, קודם כל בעיריית חיפה. אני חושב שגם מטעם אגודת האינג'ינרים יש נימוקים רבים לטובת העניין הזה, וב-1947 היינו בפירוש בעד הרעיון. אבל השאלה עלולה להסתבך על ידי כך, שייתכן וייקבע שהועדה המקומית לא תהיה זהה בהרכבה עם הרשות המקומית. אם הזהות הזאת תבוטל ייתכן שזה יספיע במידה כלשהי גם על הועדה המחוזית. אם הזהות תבוטל, כל הצורך להבדיל בין עיר גדולה וקטנה, יסתנה.

היו"ר ב. חת:

אם יוחלט שועדה מקומית אינה מזדהה עם מועצת העירייה?

מר בן-סירא:

אז הצורך הוא אולי קצת פחות חריף.

מר שלון:

האגודה תמיד היתה סבורה שיש לחזק את האלמנט הציבורי. בערים הגדולות יש לרשויות המקומיות גם מנגנון טכני בעל רמה גבוהה. העברת כל עניין ועניין ממוסד אחד לאינס-טנציה גבוהה יותר גורם לעיכובים רבים, ולכן אני חושב שיותר לי בכל זאת לומר על דעת האגודה, שעמדתה לרעיון זה היא חיובית, וייתכן ובמקרה זה של מיזוג הועדה המחוזית עם המקומית לגבי שלט הערים הגדולות, תיטאר רק שאלה של איזו שהיא עינסטנציה של ועדת ערעורים. כדרך כלל יש לחשוב שזה יחייט את הדיונים וישמח אותם על יסודות יותר צבירים.

א. כלפון:

איך אתם מתארים לכם, במקרה ותקבל הצעה כזו, מה תהיה או צורת המיאום בין ועדה מחוזית ועירונית בערים הגדולות, בשאלות מסוגות לעיר ולמחוז, כמו תכנון רחובות?

מר שלון:

אם תינתן לה סמכות של ועדה מחוזית, סמכות זו תחול רק לגבי הטטח של העיר עצמה. הרי ועדה מחוזית למחוז כולו אינה מתבטלת. בתוך העיר יש עירייה ובתחומי העירייה יש לועדה המקומית הסיכויות של הועדה המחוזית. בעיות הכרוכות במיאום בין התכנון המקומי והמחוזי תיטארנה בכל זאת בסמכות הועדה המחוזית.

מר בן-סירא:

למי החוקה החדשה מותר לצרף מחוזות ומרחבי תכנון גם יחד, להוות יחידה אחת. אם ישתמשו בסעיף הזה יוכלו, לצדכי תיאום מעולה, לקבוע טעיר המהווה מחוז והמחוז טעל-יחד, יחברו לצורך זה.

י. יטעיהו:

האם על דעתכם ובידיעתכם ובלי התנגדותכם, או בהסכמתכם, נתחוללה מהפכת הביטון בירושלים?

לא נטאלנו.

מר בר-סירא:

מר ברוצקוס:

בדרך כלל דעתנו, שכל הט אלות האלו - גם
המקצועיות וגם הציבוריות - באו לידי סינתזה
מסויימת בהצעת החוק החדשה. זאת אומרת שגם הצורך שעליו הצביע מר
קופרמן, שהועדה המחוזית, בכדי שתהיה יעילה היא מוכרחה להיות מצומצמת -
לא יותר מתשעה חברים - ואין הפרח, לפי דעתנו, בנציגות אותם המטרדים
סאינם חיוניים ביותר.

מר גלאס:

אני יודע שלרוב הפקידות הגבוהה בממטלה, לא ידוע
העקרון של אחריות קולקטיבית של הממטלה. צריך
להיות ברור דבר אחד: אם מוגשת הצעה מטעם הממטלה, זוהי הצעת הממטלה.
רציתי להביא את הדבר הזה גם לחשומת לבו של נציג משרד הפנים.

היו"ר נב"ח:

אני בדרך כלל מאד מעוניין ש נציגי הממטלה לא
יבלבלו אותנו, אבל בענין זה לפי דעתי הממטלה
מופיעה מבולבלת בעצמה; מפני שאחרי שהציעה את הספר הכחות, היא - על
ידי מר אחד - פרסמה הצעה חדשה. אמנם הסר היה מאד זהיר ואמר: הממטלה
מאשרת רק את זה; אנחנו מבינים מה פירוט הדבר, ומכיון שאנחנו סוברנים
אנחנו רוצים להבין את ההצעה הזאת. על כן אינני רוצה להפריע לנציגי
אגף התכנון להביע את דעתם. בתור כנסת אנחנו בהנים אולי מזה, כי אז
נוכל להביע דעה יותר חפטיית.

מר ברוצקוס:

לדעתנו רצוי לצמצם את נציגות המטרדים, רק
לאותם מטרדים שנציגותם בהחלט חיונית. על כן
אנחנו חושבים בים שנציגות משרד התחבורה אינה חיונית ביותר. אינני אומר
סאיננה מועילה, אבל היא איננה חיונית ביותר כי השאלות הכי שחיות
בועדה - שאלות של כבישים - מיוחדות במידה רבה על ידי נציג משרד
העבודה, על פי רוב המהנדס המחוזי. שאלות רכבות ונמלים מופיעות לעתים
דחוקות יחסית, ואז הועדה שואלת את חוות דעת משרד התחבורה.

ביחס לנציגות משרד האוצר, הזכרה הסתייגותו של
מר קופרמן, כאילו הוא מופיעה על פי רוב בצורה של רשות הפיתוח, זאת
אומרת גם כנציג אינטרסים מסויימים. אנו חושבים שיש לכל הפחות סכנה
מסויימת בנציגות משרד האוצר; ועל כל פנים בטאלה של יעוד הקרקעות
בטסה של עירית תל-אביב-למטל - רשות הפיתוח במידה מסויימת מייצגת
אינטרס שלה ולא אינטרס של הציבור.

אנו חושבים שרצוייה נציגות ציבורית מסויימת
בתוך ועדות מחוזיות, ובאופן מיוחד נציגות אשר תחזק את הצד המקצועי
בועדות אלו. לכן אני תמימי דעה עם אגודת האינב'ינרים, שהיא דורשת
נציגות בועדה המחוזית. זוהי טאלה מטפטיית, אם צריך להגדיר זאת בחוק
במפורט אז, כפי שנאמר.

איננו חושבים שטלט העיריות הגדולות יכולות להיות
בעצמן ועדות מחוזיות, כי טאלת התיאום והתכנון בתוך העיר עם התכנון
המחוזי והארצי לא נפתרת אם לעיריה בתור ועדה מחוזית תהיה סמכות לקבוע
עובדות תכנוניות, אפילו בתוך העיר, אבל שטטיפיעות במידה רבה על
התכניות במחוז, ללא בקורת של גוף נייטראלי. העיריה מייצגת אינטרסים
מסויימים ויש צורך במקרים חשובים, בבקורת ואפטרות של ערעור על-ידי
גוף נייטראלי.

היו"ר נב"ח:

בקטנו את מר גלאס שיהקור בין המטרדים הטובים
ויביע את דעתם כלפי ההצעה.

מר גלאס:

המטרדים הקונטרוברסאליים כאן הם: תחבורה, אוצר
וחקלאות. אשר לאוצר, אני מתפלא על הדברים האלה,
אם אומרים שרשות הפיתוח מייצגת כאילו אינטרסים של עצמה. האם רשות
הפיתוח איננה גוף מטלכתי? האם הוא לא הוקם על ידי הכנסת, כדי לשמור
על האינטרסים של האומה כולה? איך אפשר להגיד שהיא מייצגת אינטרסים
שלה? אולי של הפקידים שלה? היא מייצגת אינטרסים של הממטלה, והם
שטחי קרקע עצומים, ויש לה תכניות מטלה. ברור שיש למטלכה ולמדינה
המיוצגת בנדון הקרקעות האלה, שניתנו להנהלתה - ברור שלרשות הזאת
יש אינטרס ממלכתי, ולא עצמי, להיות מיוצגת בועדה המחוזית כשדנים איך
ינבלו את הקרקעות הטובות שבמחוז.

אבל לא זו בלבד. זה לא האינטרס היחיד של האוצר; יש גם אינטרס ממלכתי אשר מיוצג על ידי האוצר. נניח, במקומות שאין לנו רשויות מקומיות - במרחבי תכנון גליליים - יש תכניות פנטסטיות, עם הפקעות גדולות. מי יטלם בעד ההפקעות האלו? אוצר המדינה. ברור שיש לטמוע את דעת האוצר בענין זה. אחרת, יהיו תכניות יפות על הנייר, ללא אפשרות לבצען.

אשר למטרד התחבורה: נכון שמבחינה אחת העניינים מיוצגים גם על ידי מע"צ, אך כמה שהדבר נוגע לסלילת כבישים ובניית כבישים. אבל טאלות צפיות התנועה וטאלות ספליציפיות לתנועה, שיש להן חטיבות גדולה מאד בטביל מה שאנחנו קוראים היום תכנון; דהיינו טאדם שחייב לחיות בכרך גדול, שחייב יהיו קצת יותר נוחים מאשר בימי אנדרלמוסיה בענין זה. חשוב מאד שיטמעו את דעת המומחים בענייני תחבורה, כדי להגן על עניינים אלה. אינני רוצה לדבר על בעיות מיוחדות, כמו טדות-תעופה, נמלים, רכבות וכ"ו, שגם הן נכנסות לתחום של מטרד התחבורה.

בקשר למטרד החקלאות: קראתם ודאי בעתונות שמאות אלפי דונמים של אדמה חקלאית הלכו לאיבוד בטביל שיכונים. האם אנחנו כל-כך עטירים, שנוכל להרשות לעצמנו את הלוקוסוס, למסור אדמות חקלאיות לשיכון? ומי יגן על העניינים האלה אם לא מטרד החקלאות?

מר גודגלד:

נוכח דחיפות הבעייה של בזבוז אדמות חקלאיות, טכינו אותה גם בשם "טוד אדמות חקלאיות" ראתה הממשלה צורך להקים מעדה מיוחדת לטמירה על אדמות חקלאיות. לועדה זו עדיין אין מעמד חוקי, כי הממשלה עדיין לא הציעה חוק כולל של תכנון ערים, אשר יבטיח בין היתר גם את הבעייה הזו. ועדה זו הוכיחה את עצמה והיא בודקת את כל התכניות מבחינה זו: אם אינן פוגעות בעקרון הטמירה על אדמות חקלאיות, שיש לנו מחסור בהן.

הועדה היא ליד מטרד הפנים, והיא פועלת ליד המועצה הארצית לתכנון - שגם לה אין עדיין מעמד חוקי. ועדת מטנה זו היא הועדה המיוחדת לבעיות האלו. למעשה המועצה הארצית הזאת איננה עוסקת בשום פעולות, משום שעיקר העבודה - לפי החוק הקיים - הוא בידי ועדות מחוזיות, ורק כאשר יועבר החוק הכללי ייתן מעמד גם למועצה הארצית. רק ועדת מטנה לענייני אדמות חקלאיות היא הפועלת ובודקת את כל התכניות מבחינה חקלאית. משום כך, היות ורוב הקרקעות במדינה הן קרקעות חקלאיות, נראה לנו שאין בעיית תכנון בהיקף יותר מקיף טאיננה נוגעת לחקלאות, ויש בכל מקרה ומקרה לטמוע את נציג מטרד החקלאות בענין זה.

ט. פרלסטטיין: אבל טמענו מטר קופרמן, טכל בעייה הקטורה בטימור הקרקע, הועדות המחוזיות מעבירות לחוות דעת ועדת המטנה טליד מטרד הפנים.

מר גודגלד:

אבל לועדה זו, כפי טאמרתי, אין כעת מעמד חוקי. ייתכן טכאטר יועבר החוק הזה נוכל לוותר על נציגות זו; אבל כעת המצב הוא כזה, שעיקר הטמכויות הן בידי הועדות המחוזיות ואין מעמד חוקי לועדת המטנה.

ט. פרלסטטיין:

נציג מטרד החקלאות יכול להיטאר גם בטיעוט; אבל טטאתה קובע טבענין הקטור בטימור הקרקע אין הועדה המחוזית יכולה להחליט מבלי לטמוע את חוות דעת הועדה לטימור קרקע, אתה מגן הרבה יותר על האינטרס הזה.

מר גודגלד:

המצב כעת הוא, שאין בכלל הגנה חוקית.

מר ריינר:

החלק טלי קטור ביותר בעבודת הועדות המחוזיות והמקומיות, ואנחנו באטט מלווים אותן גם לווי איטי. הממונה על תכנון טדיר הוא חבר בארבע ועדות מחוזיות; הוא עובד בארבעה מחוזות מתוך טטה טיטנם בארץ. טני מחוזות אחרים נמצאים בידי ראט אגף התכנון. נסיון זה קובע את עמדתנו.

קטה להפריד את עמדתנו המפורטת לגבי חלק זה מההצעה, מההטקפה הכללית שהתבטאה כאן, טאנחנו הטתתפנו בחיבור ההצעה

הכוללת: עם באו לידי ביטוי חסרונות החוק הקיימים. אותה מועצת תכנון עליונה, הוצע שתקבל מעמד חוקי ועליה הוטל תפקיד של שמירה גם על אדמה חקלאית ועניינים רבים אחרים, בתור רשות עליונה. בינתיים הנסיון המעשי הוא, שאדמות חקלאיות נשמרות על ידי הועדה לשמירת קרקע, בצורה יעילה בהחלט. כי נוצר מצב, שיש אצלנו עשרות אלפי דונמים של אדמה חקלאית בשימוש בלתי מתאים; נוסף לזה הדיונים עם נעשים על דעת נציגות מווננת מאד: נציגות של גופים מייטבים כמו הסוכנות והקרן הקיימת. עם ניתן לדון במסגרת הרב ה יותר רחבה וכללית, מה שאינו ניתן בוועדה מעונית, כי אז היא תהיה מסורבלת ביותר. מעוניינים באדמה חקלאית לא רק מטריד החקלאות אלא גם גורמים מייטבים כמו הסוכנות והקרן הקיימת.

מטריד החקלאות מכין סקר של אדמה חקלאית, ותהיה מפה שאפשר יהיה להסתכל בה ולקבוע לאיזה סוג משתייכת אדמה מסויימת. מפה זו, ברצוע שתופיע, אפשר יהיה לתת לה מעמד פורמאלי מתייב.

אשר לצורת הפעולה של ועדות מקומיות - אותן ועדות שתובעות מעמד של ועדות מחוזיות, בערים הגדולות - שמעתם בענין זה את דעת חברי ברוצקוס.

א. פרי: מר ברוצקוס אמר שהוא בעצם טרער על ההצעה, שבטלס הערים הגדולות יוקמו ועדות מחוזיות; והנימוק המכריע היה זה, שוועדה מחוזית דנה בעניינים שיש להם נגיעה לתכנון ארצי והחלטותיה יכולות לבוא בהתנגשות עם תכניות התכנון הארצי. יש לי שתי הטגות על טענה זו: א) אנחנו עדיין לא ביררנו את ענין הרכב הוועדה המחוזית בטלס הערים.

היו"ר ב. חת: מר קופרמן ענה במפורט, שוועדות מחוזיות מורכבות מחמשה חברים קבועים.

א. פרי: ההרכב המוצע על-ידי נציגי עיריית חיפה - הם לא התנגדו שוועדה שהם מציעים יהיו גם נציגי המטרדים הממשלתיים וטם יוכלו לערער על דבר שלזעתם עומד בניגוד לתכנון הארצי.

ב) האם אין ערעור על החלטות הוועדה המחוזית בפני הוועדה הארצית, והאם הוועדה המחוזית אינה מחוייבת לפעול במסגרת הנחיות כלליות של התכנון הארצי שנקבע על-ידי הוועדה הארצית?

מר ברוצקוס: בכל זאת לא שוכנעתי על-ידי חבר הכנסת פרי אתן דוגמה: למשל, יש צורך חיוני ארצי להעביר מסילת ברזל דרך ואדי מוסרארה. זמן רב התנגדה לדבר עיריית תל-אביב, ולו היתה הסמכות הסופית לאשר תכניות בניין ערים בידיה, בלי בקורת של הגוף שלמעלה מזה - כמו ועדה מחוזית - היה לה קל מאד לעשות את התכנית הזאת לבלתי אפשרית; זאת אומרת לאשר תכניות, אפילו קטנות באופן יחסי, אשר סותרות את התכנית הזאת, ולפני שתהיה אפשרות לערער על כך, על טמך זה ליצור עובדות קיימות, על ידי מתן אישור לתכניות שיעשו את ההצעה הכוללת לבלתי אפשרית. בכל תכנית מקומית, בפרט במקומות גדולים, מופיעות בעיות בעלות חשיבות ארצית, אשר אם הן באות לידיעה במאוחר עלולות לפגוע בתכנון הכולל.

א. פרי: האם אין סעיף בהצעה הכוללת, האומר ששאלות מסוג זה, שהן בקו התכנון הארצי, זקוקות לאישור הוועדה הארצית? אני מתאה לי שצריך להיות דבר כזה.

מר ברוצקוס: זה נחוץ ואינו מספיק. גם בדברים עקרוניים, של תכנית-מתאר וכדומה, אפשר אולי להגדיל את סמכויות הוועדה המחוזית בערים הגדולות, אבל יש צורך שכל הדברים העקרוניים יעברו את הבקורת של הוועדה המחוזית ואפילו של המועצה הארצית. הנסיון, דוקא בערים הגדולות - שלמרות שקיימת היום בקורת של הוועדה המחוזית, היא איננה מסמקת ויש דברים רבים שמבחינת הטקפתו והטקפת הציבור הרחב - למשל בירוטלים בטנים האחרונות - נעשו מתוך חוסר אפשרות מעשית לוועדה המחוזית להטפיע על הנעשה.

היו"ר נ. חת:

מתוך כל מה ששמעתי, נדמה לי ברור, שצריך
עד כמה שאפשר לא להתרחב על-ידי הבטחת נציגות
ריאלית או דמיונית בוועדה הזו. שנית, נדמה לי שתפקיד הוועדות המחוזיות
תובע שהרוב יהיה לנציגי המטטלה. לעומת זאת החסרון הגדול בוועדות
הקיימות, שהציבור אינו מיוצג בהן וצריך לתת לו נציגות.

אני הייתי בעד צמצום מספר חברי הוועדה לתשעה.
הייתי קובע שלשה באי-כח הציבור, ונקבע: איננו יגור, או לא איננו יגור,
או שני באי-כח רטוריות מקומיות. אני הייתי עושה זאת באופן סתמי ולא
הייתי קובע דוקא איננו יגור יכול להיות שבמחוזות חקלאיים, שטם האינטרס
החקלאי צריך להיות מיוצג במיוחד, הייתי מוותר על האיננו יגור ולוקח
בתור נציג שליטי את ב"כ המועצה האיזורית. בחוק הייתי מנסח: "שלשה
נציגי ציבור וכו'".

אשר לבאי-כח המטטלה: קבלנו הסבר שהמטונה על
המחוז אינו ב"כ מטרד הפנים אלא ב"כ של המטטלה, אשר רואה את עצמו
דואג גם לאינטרסים של הציבור בכל ההצעות מופיעים גם באי-כח מטרד
המטפטים, הבריאות, העבודה וכוח סכני של מטרד הפנים. עלינו לדון מי
יהיה הנציג השיטי: אוצר או בטחון. עניני הבטחון והאוצר הם מעל לכל
הדברים האלה וצריכים היו לשמור על עמדה מסוימת ולא להסתמך בהצבעה;
כי אם ועדה תחליט ברוב נגד דעת ב"כ מטרד הבטחון, האם הוא יקבל זאת?
או אם ירצו לפגוע באוצר המדינה, האם אותו ב"כ יתן לפגוע? על כן
אפשר לקבוע בחוק מסקיפים שאפשר יהיה לשתף אותם.

הייתי אומר: ועדה של תשעה חברים; לא פחות מטלטה
אנטי ציבורי. חמשה החברים הקבועים בכל התכניות, ושתי, לפי הבנתי הייתה
בותר בחקלאות, כי בכל זאת אינטרס של החקלאות הוא אינטרס של שטחים
חקלאיים רבים. אם אצא מנקודת הסקפה של עבודה שיטתית של הוועדה,
אני מניע למסקנה זו.

ט. פרלסטין:

לי נראה שאם רוצים לתת לזה אופי סתמי ולא לפרט,
הרי שלשה נציגי ציבור הם יותר מדי. אינני יכול
להבין למה צריכים להיות הערים או האיזורים או הגלילים להיות מיוצגים
בוועדות המחוזיות. הוועדות המחוזיות דנות בתכניות שמגישות הוועדות
המקומיות. לא יכול אדם שמגיש בקשה, להיות אחר כך גם שופט על התכנית
שהוא עצמו הגיש. לי נראה שצריכים להיות שני אנשים: אחד צריך להיות
נציג הציבור שנבחר על ידי כלל התושבים, ואחד נציג-אגודת האיננו יגורים
והארכיטקטים. או לומר: אדריכל או איננו יגור. גם אני בדעה שהועדה צריכה
להיות מצומצמת, אבל נראה לי שדוקא נציג מטרד הבטחון צריך להיות
חבר קבוע עם זכות הצבעה.

אני תומך בדעה, שצריך לשמור על האדמה החקלאית.
הבינותי שאם יינתן סטאטוס חוקי לוועדה לטימור הקרקע, גם היועץ המטפטי
של מטרד החקלאות סבור שאפשר יהיה לוותר על נציגות זו. עד שהועדה
הזו תקבל את הסטאטוס החוקי, יש להסתמך שציו הוועדה ישתתף בתור מחוזה
דעה בלבד. אני חולק על דעת מר גלאס, בנוגע לאוצר. אני יודע שבוועדת
בנין ערים של עיריית תל-אביב לא פעם ולא פעמיים מגישה רשות הפיתוח
תכניות שהועדה המקומית דוחה אותן. לא נראה לי שמישהו שהוא אינטרסנט
יסיר וצריך להגיש תכניות לאיטור - אשר לפעמים הוועדה המקומית דוחה
אותן - יטב אחר כך ויחליט על ערעורו הוא. ברור שצודק מר גלאס,
שלפעמים מתכננים תכניות בהדרות ובגלל חוסר כסף אי-אפשר לבצען. אבל
כולל זה אין נציג האוצר צריך לטבת שם ולהצביע, אלא הוא יכול להביע
דעתו המסקיף, לגבי אפשרות ביצוע או אי-אפשרות ביצוע מנקודת מבט זו,
אבל אין לזה קשר עם העבודה הסדירה והיטיבה של הוועדה על כן צריך
לקבוע כמה מסקיפים: תחבורה, אוצר ובתקופת מעבר גם מטרד החקלאות,
ולתת זכות לצרף במקרה הצורך עוד מסקיף אחד או שניים.

א. פרי:

אני הסתכנעתי מדברי נציגי אגודת האיננו יגורים
והארכיטקטים שיש צורך בהרחבת הנציגות הציבורית,
ואני חושב שגם ההנמקה שהם הביאו היא הנמקה נכונה. כלומר, מביאים
טענה שאין להגדיל את הוועדה כי דבר זה עלול לסרבול את העבודה, ונדמה לי
שמר בן-סירא אמר שהוא מתאר לעצמו טועה מחוזית יכולה בדרך כלל להיות
רחבה והיא תקבע את המדיניות הכללית במחוז. ומתוך הוועדה הזו יכולה להיות
ועדת-מטנה, והוועדה הסנייה עומקת בהצעות מעטיות: איטור תכניות, בייגור
הערעורים וכו'.

גם אני מתאר לי שכן יכולה להתנהל עבודת הועדה המחוזית ואין בזה כדי להפריע למהלך התקין של פעולותיה, ואני מצדד בהחלטה ניכרת של נציגות הציבור. אני אומר מראש: אני שולל את הניטה שטמעת מפי מר קופרמן, שלדעמי בכלל בעצם אין כמעט צורך בנציגות הציבור והדבר כולו צריך להיות נתון בידי נציגי המטרדים. אני חושב שגם הגסיון של ועדות לבנין ערים מזכיה שיש צורך בנציגות ציבורית, ולפעמים דוקא לה יש בעניינים רבים ראייה יותר נכונה מאשר לנציגות הממשלתית.

אני חושב שצריך לצמצם את נציגות המטרדים. גם אני סבור שאין צורך בנציג של מטלד האוצר, תחבורה ובטחון, ולדעתי גם לא של מטלד המטפטים. אני מתאר לעצמי שאם יש אחריות קולקטיבית של הממשלה, צריכה להיות אחריות קולקטיבית של נציגי המטרדים בוועדות המחוזיות. אם יש ענין סנדון בוועדה מחוזית, ולדעת אחד המטרדים שאיננו מיוצג שם, הוא פוגע באינטרס חיוני של הממשלה, יכול נציג אותו מטרד לתכנן בירור בטגורת הנציגות המחוזית של הממשלה באותו ענין. אני מקבל מבחינה זו את הדברים שאמר יו"ר הועדה. אם ישנם עניינים של בטחון או של אוצר, שלדעת נציגי מטרדים אלה הם נפגעים על פי החלטה מסויימת, יש לממשלה אפשרויות למכביר להביא אותם לבירור ולהכרעה באינסטנציה ממשלתית מסויימת. אני חושב שהטענות האלו, שיש צורך בנציגות מטרד התחבורה למשל, אינן מטכנעות. עניני טדה-תעופה או רכבת או נמל הם עניינים שהם במסגרת התכנות הארצי וצריכים להיות נחתכים שם. ויש אפשרות למטרדים מסויימים להטפיע על הדברים ולקבוע אותם במסגרת התכנון הארצי.

ביחס למטרד המטפטים, לדעתי הועדה צריכה להיות בעלת מנגנון מסויימים. צריך להיות יועץ מטפטי ומספיק שהוא יחווה את דעתו, וצריכה להינתן אפשרות לערער - אם הדבר פוגע באינטרסים של החוק. אבל אינני יודע מדוע צריך להיות נציג של מטרד המטפטים בעל זכות הכרעה. אינני מקבל גם את החלוקה הזאת של נציגי מטרד הפנים, ואני טוען שישנם שני נציגים של מטרד הפנים. גם נציגים של המטרדים הממשלתיים הם נציגי הממשלה, כי ישנה אחריות קולקטיבית בממשלה. אפשר להגיד: נציג מטרד הפנים. לכתוב טזה צריך להיות דוקא נציג אגף התכנון או איש אחר, זה אפשר להטאיר למטרד הפנים. מסתבר שצריך להיות נציג אגף התכנון, אבל אגף זה הוא חלק ממטרד הפנים.

אני תומך בהצעה הזו, שבשלב הערים הגדולות יקומו שלט ועדות מחוזיות, ולא נשתכנעתי מההטגות שנשמעו כאן. אני חושב שאפשר ליישב את הדברים האלה וצרכי הערים תובעים שם תקום ועדה מחוזית שטמכויותיה יהיו יותר נרחבות ואין להטאיר רק ועדת בנין ערים מקומית.

לא אציע בדיוק את הצעת המבנה, אבל אני מתאר לי שיכולה להיות ועדה כזו: נציג מטרד הפנים, נציג מטרד הבריאות, נציג מטרד העבודה, נציג מטרד החקלאות. אני מציע ארבעה נציגי ציבור, שמהם יהיו שניים, למשל, נציגי עיריות ומועצות מקומיות הגדולות ביותר, ואחד או שניים נציגי המועצות האיזוריות הגדולות ביותר. אולי אחד נציג האינג'ינרים, ובסך הכל שמונה חברים.

ישעיהו:
אני מתאר לי שאילו דנו עכשיו לכתחילה על הקמת ועדות מחוזיות היינו נוטים לבעייה בלב פתוח ורצונות חפטיים מטגרה ונסיון ומדמוסיים קיימים. הצעה זו בנוייה על יסודות קיימים וקטה לטנות דברים שהם כבר רגילים ומוסכמים על דעת כולנו.

גם אני סבור שצריך שיהיו ארבעה נציגי ציבור, אלא שאני חושב שהם צריכים להתמנות על-ידי סר הפנים מתוך רשימות שיוגשו לו על ידי העיריות, המועצות האיזוריות ואגודת האינג'ינרים. אני סבור שצריכים להיות לפחות חמשה נציגי ממשלה, ואני מתכוון לממונה על המחוז, ב"כ מטרד הבריאות, עבודה, אוצר וחקלאות. אני מציע שיהיו שלטה יועצים לוועדה מחוזית: יועץ מטפטי, יועץ לענייני תכנון ויועץ לענייני בטחון, ללא זכות הצבעה. דעתם היא כמעט ווטו ואי-אפשר שלא לקבל אותה. לדידי לא הייתי רואה בזה רע, אילו השלטה יחד עם החמשה והארבעה יהיו ועדה אחת, ולא הוטפעת מן התביעות הנטרצות שהועדה תהיה מצומצמת. אין רע שהועדה תהיה בת 13 או 15 אנשים, אם זה נחוץ כדי להטלים את ההרכב המתקבל על הדעת. אבל אם לא רוצים לכלול את כולם ועומדים על כך

שהועדה תהיה מצומצמת - וזו ה מתאים להצעת הממשלה - אני מציע את הצעתי.

אני נגד הקמת ועדות מחוזיות במסגרת הערים הגדולות או מתן סטאטוס לוועדות המקומיות עם, כמעמד הועדה המחוזית, כי אני סבור שאותם הדברים שוועדה מקומית מוסמכת לדון ולהחליט בהם בין כה וכה היא עושה את המלאכה הזו, ויש לה שטח שיפוט ופעולה שלה ואפשר לערער על החלטותיה בפני הועדה המחוזית. אינני חושב שהשינוי במעמד יוסיף משהו; הוא יכול רק לקלקל. למשל, שוק צריך לבנות בתל-אביב, לפי דעתי זה אינטרס ציבורי אשר חורג מתחום האינטרס המקומי הצר של ועדה מקומית, וזה צריך להיות בטכנות הועדה המחוזית.

ע.א.א.: עמדתי לגבי הצעת הועדה תהיה מותנה, מה יתקבל לגבי הערים הגדולות. מלים אחדות לענין האחריות הקולקטיבית של הממשלה. גם הממשלה בנוייה מבני-אדם, וכל אדם מטפל בחוב עניינים מסויים. האחריות הקולקטיבית באה לביסוס כסענין מסויים עולה לדיון על שולחן הממשלה; אבל אם נציג משרד מסויים לא יסתפק בדיונים, ייתכן שנציג משרד אחר כלל לא ירגיש בזה שאינטרס של משרד אחר נפגע. לכן הפתרון הזה באופן מעשי יחטיא את המטרה, ואינטרסים חיוניים של שטחי חיים חשובים עלולים להיות נעלמים מעיני הועדה. על כן כל משרד שיש לו נגיעה בדבר, צריך להיות מיוצג לפי דעתנו, ולא על ידי מטקיף.

היה לי נסיון בענייני תכנון ונוכחתי לדעת שאם אדם יושב בתור מטקיף, יש לו תפקיד ברור: להגן על העמדה שהוא מייצג, ואינו מוצא חובה לתאם את דעתו עם דעת אחרים. אבל כשיושבים יחד, כחברים שווים ויודעים שצריך למצוא את שביל הזהב לצרכים השונים, שהם לפעמים סותרים, אז לעתים קרובות נמצאת הדרך המוסכמת. אם הכוונה היא לצמצם על ידי זה שנוכח אדם בתור מטקיף - איננו מצמצמים את מספר המבקשים רשות הדיבור. הסרבול בעינו עומד. על כן אינני רואה תקנה בזה שנפסור מספר נציגים ונקבע שיסתתפו בתור מטקיפים בלבד. באופן מיוחד אינני מקבל את הטענה בטעם זה לגבי האוצר. יש לוועדת בנין ערים תמיד עניינים הקטורים במיטרים ובאופן ממשי מאד עם האוצר. אם אנחנו רוצים שהאוצר יהיה כפוף להחלטות, נשיג את זה דוקא על ידי כך שהוא יהיה חבר קבוע. לא ברור שנחפץ נציג משרד הבטחון, במקרה שנחליט על שלט ועדות מיוחדות לטלט הערים הגדולות. אבל לגבי ועדות אחרות זה גורם ראשון במעלה. אנחנו חיים בדור כזה, ואין שום סיכוי שבעתיד הקרוב ענין זה לא יהיה חלוי ועומד.

המשרד היחידי שאני נוטה לקבל את העמדה הזו, הוא משרד המשפטים. זה בעצם יעוץ משפטי, ואין אינטרס מסויים אלא חוות דעת משפטית. כמו שאנחנו יושבים בוועדות של הכנסת עם יועצים משפטיים, לא יפגע גם פה שום דבר אם נשלח המשפטים יהיה מיוצג על-ידי יועץ משפטי עם זכות לחוות דעת.

אני חושב שצריך לקבוע חמשה נציגי ציבור, אשר יוצעו ברשימות מועמדים שיוגשו על-ידי רשויות מקומיות - 2 למועצות המקומיות ולערים, אם ישנן באותו מחוז, ו-2 למועצות האיזוריות. אני מסכים גם לאחד מהאינבינדרים.

(2) העברת סמכויות ראש העיר בצפת, לקצין המחוז

א. פרי: אני מבקש להעמיד בסדר היום סעיף בענין עיריית צפת. הענין הוא: מסירת סמכויות ראש העיר בצפת לממונה על המחוז.

היו"ר נ. חת: נפנה לשר הפנים ונבקש ממנו הסברים.

א. פרי: הרוב במועצת העיריה החליט למסור את סמכויות ראש העיר, שיצא לחופשה, לממונה על המחוז. דבר זה טעון אישור של שר הפנים.

אם העירייה החליטה, אתה רוצה שניכנס לבעייה הזאת?

היו"ר נ. חת:

אני שואל אם זה חוקי, אם זה נקרא "בסגרת המעולה הכדירה של העירייה".

א. פרי:

אני חטבתי שטר הפנים עטה איזה מינוי שהוא בניגוד לחוק, אבל אנחנו שומעים שעיריית צפת החליטה באופן זמני לבקש את המטונה על המחוז למלא את תפקידי ראש העירייה.

היו"ר נ. חת:

אנחנו יכולים לבקש את טר הפנים, שיבטל את ההחלטה הזו, אם זה לא חוקי.

י. יטעיתו:

בחדשים האחרונים הסתרש אצלנו מנהג משונה. אני מבין שאם מציעים הצעה לסדר היום, שואלים את טר הפנים, אבל לא ייתכן שענינים כאלה יידחו לטובעות וגם לחדשים. הנה בקשתי לדון בענין טני סגנים או שלטה סגנים בטכר בעיריות; אם טר הפנים איננו יכול לבוא, ישלח את נציגו. אבל לא ייתכן שהדברים ייפתרו בצורה כזו, שלא נדון בהם.

א. פרי:

מר סילברסטון: לפי החוק, משנבצר טראש עירייה לפעול, סגנו ממלא את מקומו. נשלח בענין זה מכתב על-ידי משרד הפנים למטונה על המחוז בצפון, להזכיר לו את זה ולהורות לו שקצין המחוז לא יפעל בהתאם ל"מינוי" הזה.

מר סילברסטון:

הוחלט: לפנות לטר הפנים ולבקש הערותיו.

היטיבה נבעלה בטעה 11.20